

kadınların sesi

ilerici kadınlar derneği yayın organıdır

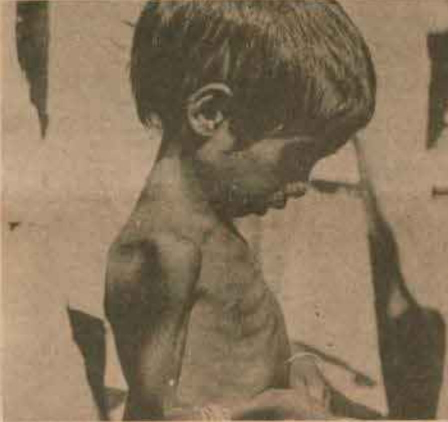
HAZİRAN 1976
YIL : 1 SAYI : 11

ÇİÇEKLERİN IŞIĞA ÇOCUKLARIN BARIŞA HASRETİ VAR...

Bir Haziran Uluslararası çocuklar günüdür. Bugün barış ve silâhsızlanmanın önemi üzerinde durmanın, çocukların mutluluğunun ancak insanlığın sosyal refahı ve ilerlemesi ile mümkün olduğunun vurgulandığı bir gündür.

Çocukların çıkarı ve geleceği için savaş, dünyadaki askeri harcamaların kısıtlanması, tam ve genel silâhsızlanma için savaştır. Politik yumuşamanın askeri yumuşama ile tamamlanması Helsinki Konferansı kararlarının uygulanması demektir.

Bugün dünyadaki askeri harcamalar 4,5 MİLYAR LİRA'ya ulaşmaktadır. Bu ise Lâtin Amerika, Güney-Doğu Asya ve Orta-Doğu ülkelerinin tümünün gayri-safi milli gelirlerinin toplamından fazladır. Silâhlanmaya ayrılan bu paranın sadece çok ufak bir bölümü bile insanlığın büyük bir kesimini açlık-sefalet, hastalık ve eğitimsizlikten kurtarmaya yetecektir.

Gelişmekte olan ülkelerdeki çocukların durumu ise UNICEF raporlarına göre şöyledir:

1 — Gelişmekte olan ülkelerdeki sağlık hizmetleri her 20 çocuktan sadece 1 ine ulaşmaktadır.

2 — Gelişmekte olan ülkelerde her yıl 100 MİLYON çocuk doğuyor. Bunların 70 MİLYONU hiç bir doktor, hemşire ve ebenin yardımı olmadan ananın gayret ve çabası ile doğuyor.

3 — 200 MİLYONdan fazla çocuk ve bebek gıdasız.

4 — Kırsal kesimde yaşayan çocukların %85 i temiz ve sağlıklı içme suyundan yoksun.

5 — Doğan her beş çocuktan biri beş yaşına gelmeden ölüyor.

6 — Her yıl vitaminsizlikten 100 BİN çocuk kör oluyor.

7 — Gelişmekte olan ülkelerde (7-10) yaşları arasındaki enaz 100 MİLYON çocuk eğitimden yoksun, okuma yazma bilmiyor.

8 — Okula devam eden çocukların ise %40'ının okula sadece birkaç yıl devam edebildikleri hesaplanıyor.

Öte yandan sosyalist ülkelerdeki çocukların yararlandıkları olanaklar, çocuğa toplumda tanınan öncelik bütün dünyadaki kadınların ilgisini ve hayranlığını çekiyor. Uluslararası Çocuklar Günü'nde bu ülkelerdeki çocuklara sağlanan bakım - beslenme - sağlık - eğitim alanlarındaki geniş olanakların varlığını görmek gerekir.

BAŞYAZI

Derneğimiz 1 Yaşında

Derneğimiz 3 Haziran 1975 yılında kuruldu. Hepimizin bildiği gibi 1975 yılı Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonunun girişimiyle Birleşmiş Milletlerce Kadınlar Yılı olarak ilân edilmişti. Dünyamızda kadınların hayatın her alanında artan etkisi böyle bir kararın alınmasında güçlü bir etken olmuştur. Bugün çalışan tüm dünya nüfusunun üçte biri kadınlardan oluşmaktadır. Kadınların hayatın her alanında artan etkisi uluslararası kadınlar yılı dolayısıyla dünya kamuoyunda, basında, televizyonda kadın sorunun irdelendiği ve sergilendiği bir yıl olmuş, dikkatler kadınların toplum içindeki geri durumuna çekilmiştir. Ülkemizde geçmişte ilerici ve demokratik bir kadın örgütünün olmayışı eksikliğimizdir. Bu bakımdan uluslararası demokratik kadın hareketinin zengin deneylerinden yararlanmak son derece önemlidir. Dolayısıyla DDKF (Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu) eylemleri ve ilkeleri ile İlerici Kadınlar Derneği için büyük bir esin kaynağı olmuş ve olacaktır. Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu kurulduğu gündeki yeminine sadık kalarak kadınların emekçi, ana ve vatandaş olarak toplum içindeki eşit ve haklı yerini alması, kadınların ülkelerinin ekonomik ve sosyal ilerlemesi, ulusal bağımsızlık, toplum hayatının her alanında aktif olarak katılma, savaşsız, sömürüsüz bir dünya kurma savaşımının en aktif ve samimi destekçisi olmuştur.

Bizler de toplumun kurtuluşun kadının kurtuluşundan ayrılamıyacağını, kadının kurtuluşu sağlanmadan gerçek demokrasiye kavuşulamıyacağını, kadın sorunu ve kadınların eşitliği için verilen mücadelenin barış, demokrasi, toplumsal ilerleme mücadelesinden ayrılamıyacağı gerçeğinden hareketle İlerici Kadınlar Derneği'ni kurduk. Derneğimiz, yurdumuzdaki geniş kadın kitlelerinin örgütlendiği bir kadın örgütü kurmak ve şimdiye dek burjuva ve sosyete kadınlarının elinde oyuncak olmuş kadın sorununu gerçek sahiplerinin eline geçmesi görevini yerine getirmek uğrunda savaşımını sürdürmektedir.

Kurulalı bir yıl gibi kısa bir süre geçmesine rağmen ülkemizin kadın emekçilerinin en yoğun olduğu illerde şube ve temsilcilikler açmış, yayın organımız olan Kadınların Sesi gazetesi yurdun her köşesine yayılmıştır. Bunların yanı sıra, toplumun kadına ödemediği analık hakkının korunması için, kadınlara eşit işe eşit ücret ödenmesi için, sendikalarda kadınların daha aktif olmaları gibi kadınların en somut sorunları için giriştiğimiz çabalarda olumlu adımlar atılmıştır. İlerici Kadınlar Derneği kurulduğu günden bu yana emekçi kadınların sorunlarını başa almış, kadın sorununu toplumsal sorunlardan ayırmamıştır. Bütün bunlar önemli ve ilk adımlardır, ama önümüzde şüphesiz yapılacak daha çok iş vardır. İşin henüz başındayız. Ve biliyoruz ki kadın sorununun köklü ve kalıcı çözümü yıllar sürecek sabırlı ve zor bir iştir. Fakat yine biliyoruz ki başta emekçi kadınlarımız olmak üzere ülkemiz kadınları da barış, demokrasi ve ilerleme yolunda savaş veren Şili, Angola, Vietnam, İspanya kadınlarından geri kalmayacaklar bu uğurda savaşımı yürüteceklerdir.

Faşizmin Analara Hediyesi : Evlat Acısı
Anaların İstediği : Can Güvenliği

Geçtiğimiz 9 Mayıs günü, dünyada ve Türkiye'de «Anneler Günü» olarak kutlandı. Anneler gününün kutlanması bir gün sürdü ama haftalar öncesinden mağazalar, vitrinler çeşit çeşit reklâmlar yaparak, anneler gününü, annelere hediye alma günü haline dönüştürdü. Parababalarının elinde olan basın, radyo, televizyon da onların yeni kârlar sağlama kampanyasını hızlandırdı.

Annelerin bir kesimi yararlandı bu furyadan.. Ama ya ANALAR; Köylerde yaşayan çocuğunu tarlada doğurup, tarlada büyüten analar, şehirlerde çocuğunu bırakacak kreş olmadığından, köyüne bıraktığı çocuklarını yıllarca göremeyen emekçi analar. Pahalılığın yükü altında değil anneler gününün, yaşadığının bile farkında olmayan analar.. Gencecik çocuklarını, faşist kurşunlara kurban veren Türkiyeli, Şilili, Portekizli, İspanyalı analar..

Bütün bu analar anneler gününden habersiz olarak geçirdiler 9 mayısı. Haberleri olsa da kutlayamayacaklardı anneler gününü..

Çünkü bu analar, yıl boyunca sömürünün, ekonomik ve faşizan baskıların her türlüsü ile ezilip, horlanıp, aşağılanıp yılda bir kez hatırlanmak istemiyorlar. Bu analar çocuklarıyla öğünüp, gelecek güzel günlere onlarla birlikte katılacaklarına, parasızlıktan, bakımsızlıktan binlerce bebenin daha günyüzü görmeden ölmelerini istemiyorlar. Bu analar boylarınca yetiştirdikleri fidanlarını ellerinden koparıp alan faşizmden «evlât acısı» hediyesi almak istemiyorlar.

Bu anaların istekleri olan; işsizlik, pahalılığın son bulması, hastahane, doktor, kreş, okul, konut, *faşist düzene son vermek*, *kısaca insanca yaşama koşulları ve savaşsız sömürüsüz bir dünya bugün için gerçekleşemeyecek istekler gibi gözükebilir.* Ama emekçi, köylü analar bütün bu isteklerini, çocuklarıyla, kocalarıyla, kardeşleriyle el ele mücadele edip, başaracaklar ve çocuklarına pırıl pırıl, sömürüsüz bir dünya bırakarak *ölümsüzlüğe*, toplum içindeki gerçek saygınlığına kavuşacaklardır.

ANNELER GÜNÜ
PANKARTLARI HAZIR.

9 Mayıs'taki Anneler Günü nedeniyle satışlarını artırmak isteyen dükkan ve mağaza sahipleri için hazırlanan özel pankartları ...ÜRRİYET'in Cağaloğlu'ndaki merkez binasından veya aşağıda adresleri bulunan bürolarından ücretsiz olarak alabilirsiniz...

Reklâmcılar ve parababaları, kirli ellerinizi çocuklarımızın ceplerinden, beyinlerinden, kumbaralarından çekin.

Anneler, çocuklarından gösterişli hediyeler değil, devletten çocuklarına can güvenliği ve onlara barış içinde yaşanan bir dünya istiyor.

— 3 Haziran 1975 de İstanbul'da kurulan derneğimiz bir yıl içinde büyük gelişme gösterdi. Tüzüğümüzün tasdikinin 6 ay gibi uzun bir süre geciktirilmesine karşın hızlı bir şekilde örgütlenerek, yalnız İstanbul'da üç şube, tum Türkiye'de sekız şube açtık. Şimdiye dek kurulmuş bulunan Fatih, Şişli, Kartal - Ankara - İzmir, Antakya, Bursa. Zonguldak şubelerimiz yoğun bir çalışma içindedirler. Bir yıl içinde genel olarak kadınların sorunlarının saptanmasında ve bunların büyük kadın kitlelerine duyurulmasında aktif bir çalışma gösterdik.

Ağustos 1975 de «KADINLARIN SESİ» gazetesini çıkarmaya başladık. İlk sayısında 5000 adet basan gazetemizde kadın sorununu bir yandan geniş kadın kitlelerine anlatırken bir yandan da sürekli olarak onları örgütlemeye, birlikte mücadeleye ve dünya kadınları ile dayanışmaya çağırdık. Giderek artan ilgi ve istek üzerine kıt mali olanaklarımıza rağmen son sayılarını onbin adet bastığımız «KADINLARIN SESİ» ne bu sayıda bir yaprak ilâve ettik.

— Her zaman kadın sorununu yurt ve dünya sorunlarının bir parçası olarak gördük, toplumun demokrasi ve ilerleme için mücadele veren kesimlerinin yanında yer aldık, demokratik kuruluşların düzenledikleri yürüyüşlere, mitinglere katıldık. Bu kitle gösterilerinde kadınlar olarak, emekçi kadınlar olarak sesimizi duyurmaya calıştık.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK'in düzenlediği mitinge «Her İş yerinde Kreş», «Analığa Saygı», «Barış», «Çocuklarımız Silâh Değil, Aş İstiyor» gibi pankartlarla katıldık.

Ankara'da düzenlenen «Evlât Acısına Son» mitingine katıldık. Anaların faşizme karşı verilen mücadelede evlâtlarının yanında yer almalarını, faşizmin ancak bu şekilde geriletilebileceğini ve çocuklarının can güvenliğinin sağlanabileceğini belirttik.

Faşizme karşı verilen mücadelede yerini alan İzmir Şubemiz, demokratik kuruluşların İzmir'de düzenledikleri mitingde.

DİSK Genel Sekreteri İbrahim Güzelce'nin cenaze töreninden.

Şubat ayından itibaren k... malarımız başladı.

Kadınların Kurtuluşuna...

İlerici Kadınlar...

— Kurulduğumuz ilk günden beri ekonomik ve sosyal hakları için direnen, grev yapan emekçi kadınları destekledik, onlara mücadelelerinde omuz verdik, grevdeki işyerlerini ziyaret ettik. Hazırladığımız yayınlar ve sosyal çalışmalarla tüm işçi emekçi kadınlara yardımcı olmaya çalıştık. Yasalar ve tüzüklerdeki kazanılmış hakların hayata geçirilmesi için onları mücadeleye çağırdık.

23 Nisan'da çocuklarımız için bir toplantı düzenledik.

ve folklor çalış-

— Çalışan kadınların 20 yılda emekli olmalarına ilişkin yasanın en iyi bir şekilde çıkarılması için onbine yakın bildiriyi işçi ve emekçi kadınlara dağıttık. Gene bu konuda bir imza kampanyası açtık. Topladığımız beşbin adet imza ile birlikte, yasanın istediğimiz şekilde çıkması için Cumhurbaşkanına başvurduk.

Kreş tüzüğünün işyerlerinde, fabrikalarda uygulanması için işyerlerindeki kadın işçilerin sayılarını saptayarak, aykırı hareket eden işverenler hakkında maddi ve manevi tazminat davası açmak üzere gerekli hazırlıkları yaptık.

Derneğimiz Genel Merkezinde her cumartesi günü kadın ve çocuk doktorlarımız ücretsiz muayene ve tedavi yaptılar.

Düzenlediğimiz okuma - yazma kurslarına 100 kadar kadın katıldı.

Doğru

Derneği'nde Elele

Kadınların Sesi Gazetesine,
yirmi 5 yaşında okumayazma
kursuna girdim.
okumayazmayı öğredim
kursdakiledip
Bizlere Bu Fırsatı
gönsrtip bizbu
seviye çıkaranLara
ömrümük sonuna kadar
Teşekür ederim
okuma yazma kursu
açan ilerici Kadınlar
Derneğine başarılar dilerim
Halime Oğuz

Ocak 1976 da DDKF nin çağrısına uyarak açlık, sefalet ve hastalık içinde bırakılan Lübnanlı ve Filistinli kardeşlerimize yardım kampanyası açtık. Bu kampanya ile toplanan 20 bin lira değerindeki ilâcları gönderdik.

İşçilerin, emekçilerin bayramı olan 1 Mayıs 51 yıldan beri yurdumuzda ilk defa DİSK'in düzenlediği bir yürüyüşle ve Taksim Alanında yapılan konuşmalarla kutlandı. Bizler de işçi ve emekçi kadınlar olarak, işçilerin ve emekçilerin eşleri, anaları, bacıları olarak tüm dünya işçilerinin **BİRLİK, MÜCADELE, DAYANIŞMA** gününde yapılan bu büyük yürüyüşte yüzlerce emekçi ile birlikte idik.

Çeşitli Demokratik kuruluşlarla ve sendikalarla birlikte sosyal faaliyetlerde bulunduk, eğitim çalışmaları yaptık.

— Kadınların yurt ve dünya sorunlarıyla daha fazla ilgilenmesini sağlamak amacıyla «İŞSİZLİK ve PAHALILIK», «KREŞLER ve ÇOCUK YUVALARI», «KONUT SORUNU», «KADINLAR AŞAĞI YARATIKLAR MIDIR?», «BARIŞ» vb. gibi konularda çalışmalar yaptık, broşürler hazırladık, üyelerimize bu konuları slaytlarla anlatarak tartıştık.

8 Kasım 1975'de kadın sorununu bütün boyutlarıyla ele alan, slaytlar, türküler ve şiirlerle anlatan bir toplantı düzenledik. Bu toplantıya 600 civarında işçi ve emekçi kadın katıldı.

Dünyadaki birçok demokratik kadın örgütünün üye olduğu Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu DDKF ile dayanışarak dünya kadınlarının deneylerinden yararlanmaya çalıştık.

Ülkemizde ilk defa bu yıl «8 Mart Dünya Kadınlar Günü»nü merkez ve tüm şubelerimizde geniş çapta ve örgütlü olarak kutladık. İstanbul'da yapılan toplantıda slaytlar, marşlar ve türkülerle «BARIŞ» konusu işlendi. Dünya Barış Konsey'inin önerisi ile «silâhsızlanma ve kalıcı bir barışın kurulması» amacını taşıyan Stokholm Çağrısı imzaya açıldı.

Böylece antifaşist, anti-emperyalist, demokrasi mücadelesinde yerimizi alırken eşitlik, toplumsal ilerleme ve barış için verilen mücadelede dünya kadınları ile her zaman birlik ve dayanışma içinde olduk. Bunu aldığımız tavır ve yaptığımız eylemlerle gösterdik.

Yakın komşumuz İran denince akla siyah altın petrol, Şah'ın ve Kraliçe Ferah Diba'nın dillere destan yaşamı,, aşk hikâyeleri ile, günlerce gazete sayfalarından inmeyen mahzun prenses Süreyya'lar gelir. İran denince akla, Parlemento adaylarını bile seçen, işkenceleri ile ünlü gizli polis örgütü SAVAK gelir, hapishanelerde yıllardır tutuklu 40 000 mahkûm gelir. Kitlesel tutuklamalar, idamlar gelir. İran'ın ve İranlı kadınların iki yüzü vardır. Oysa bizlere sadece bunun bir yüzü gösterilir. İran her yıl petrolden 20 milyar dolar kazanır. Ancak bu paralar 35 milyonluk İran'da halkın yaşam seviyesinin yükseltilmesi, kadın ve çocukların durumunun iyileştirilmesi, halkın açlık ve sefaletinin giderilmesi için değil, silahlanma, askeri üsler kısacası askerî harcamalar için kullanılır. Örneğin 1973-74 bütçesinde sadece Amerika'dan satın alınan silahlara 100 milyon lira harcanırken aynı bütçede eğitim harcamaları 21 milyon liradır. İran'da nüfusun üçte biri çocuktur. Her yıl doğan çocukların yarısı daha beş yaşına gelmeden açlıktan, bakımsızlıktan, hastalıktan ölür. Ünü dünyayı sarmış İran halılarını 4-5 yaşındaki kız çocukları dokur. Küçücük elleri ile daha güzel ilmek atan bu çocuklar daha doğmadan analarından, babalarından satın alınır. İran kadınlarının büyük kısmı tekstil, halı, el sanatları, gıda, sabun, işleme, metal işleme ve mücevher gibi incelik, göz nuru isteyen işlerde çalışırlar. Çok kötü çalışma koşulları bu kadınların büyük çoğunluğunda kemik eğilmesi ve göz hastalıklarına yol açar. 300 binden fazla kadın tarımda çalışır, bunların sadece % 10'u okuma yazma bilir. Sosyal güvenlik, doğum izni gibi haklar tıpkı diğer demokratik yasalar gibi kâğıt üzerinde kalır. Vasıflı bir erkek işçi yılda ortalama 18000-27000 lira kazanırken kadınlar ve çocuklar günde ortalama 9 lira kazanırlar Küçük kızlar için ise bu ortalama kazanç günde 3 liraya düşer. İran kadınlarının aile yaşamı da gerici ve tutucu gelenek ve yasaların derin etkisi altındadır. Erkek karısının iznini alarak ikinci defa evlene-

İRAN'DA İLERİCİ KADINLAR MÜCADELELERİNİ SÜRDÜRÜYOR

İran'da doğmadan tüccara satılan çocuklar 3-4 yaşlarında halı örmeye başlayarak ücretlerinin karşılığını çıkarıyorlar.

bilir. Yine istatistiklere göre zor yaşama koşulları aileleri kızlarını çok erken yaşta evlendirmeye zorlamaktadır. Sadece 1974 yılında evlenen 34 000 genç kız 10-14 yaş arasındadır.

II. Dünya savaşından sonra İran'ın her kesiminde güçlü ve ilerici bir hareket doğdu. İşte o yıllarda, İran'lı ilerici kadınlar tarafından İran Demokratik Kadın Örgütü kuruldu. Bu örgüt kadınların haklarının verilmesi, onların ekonomik ve sosyal eşitliği için savaştı. İran Demokratik Kadınlar Örgütü, Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonuna üye oldu. Ancak 1943'de kurulan örgüt 1948 de tüm diğer demokratik örgütler gibi kapatıldı. 1951 de İran Kadınlar Örgütü adı altında yeni bir kadın örgütü kuruldu. Kısa zamanda bu örgüt her kesimden kadını bünyesinde topladı. 1953 yılında askerî darbeden sonra bu kadın örgütü de kapatıldı. İranlı kadınların seçme ve seçilme hakkını elde etmelerinde bu örgütlerin mücadelesi büyük rol oynadı.

İran'lı kadınlar, analar ve kızkardeşler, kardeşlerinin, oğullarının kocalarının baskı, terör sömürü ve faşizme karşı verdikleri mücadelede onların yanında yer alıyorlar. Yüzlerce kadın ve genç kız onar yirmişer yıllık hapis cezalarına, akıl almaz işkencelere yiğitçe göğüs germişlerdir. 3 oğlu birden kurşuna dizilen İran'lı ana Razare şöyle diyor. «Bir oğlum daha var. O da savaşacak».

EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET İÇİN SAVAŞ ekonomik ve demokratik mücadelenin bir parçasıdır.

Bugün bütün dünyada 500 milyondan fazla kadın üretim hayatının her alanında çalışmaktadır. Dünyada çalışan nüfusun üçte birini oluşturan kadınlar Türkiye ve diğer kapitalist ülkelerde eşit işe eşit ücret alamamaktadırlar. Anayasa ve yasalarımız «Kadın erkek ayırımı yapılmadan eşit işe eşit ücret ödenmelidir» demektedir. Ancak kâğıt üzerinde kalan bu haklar yasalardaki bazı boşluklardan yararlanılarak gerçek hayata uygulanmamaktadır. İş, kadın-erkek işi diye suni olarak bölünmekte, kadın emekçiler mesleki eğitimden yoksun bırakılmakta, aynı zamanda kadın işçiye «hamile olur çok izin kullanır» diye geçici işçi gözüyle bakılır. Bugün devlete ait işyerlerinde çalışan kadınlar erkek ücretinin % 71 ile % 93 ü kadar, özel firmalarda çalışan kadınlar ise erkek ücretinin % 63 ile % 80 i kadar ücret alabilmektedirler.

SSK'na bağlı her 100 işçiden sadece dokuzu kadındır. Bundan anlaşılıyor ki kadınların çoğu sigortasız ve sendikasız çalışmaktadırlar. Çoğunlukla kadın işçilerin çalıştığı konfeksiyonlarda, tekstil kolunda ve tütün fabrikalarında kadın işçi ücretleri çok düşüktür. Pahalılığın ve işsizliğin alıp yürüdüğü memleketimizde kadın ücreti yardımcı ek bir gelir olarak kabul edilmektedir, Kapitalist toplumlarda kadın işçi işverenler için, istediği zaman çalıştırıp istediği zaman işten attığı ucuz emek kaynağı olmuştur. Köylerde yaşayan kadınlar ise sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine kadar ağanın tarlasında, bahçesinde çalışmakta, karşılığında ise biraz meyva, un gibi ağanın gönlünden ne koparsa onu almaktadırlar. Köylü kadınlar doğuracakları güne kadar tarlalarda çalışır, çoğu tarlalarda, yollarda doğurur. Doktor ilâç nedir bilmezler. Köy ekonomisinde okul çağındaki çocukların çoğu da boğaz tokluğuna ağaların yanında çalışırlar. Kentlerde çalışan emekçi çocukların durumu köydeki çocukların durumundan pek farklı değildir. Bunlar atölyelerde çıraklık yaparak hayatlarını kazanma çabası içindedirler. Günümüz koşullarına uygun

ERKEK ÜCRETİ : 100		
ABD	62	Kadın ücreti
Almanya	70,7	» »
Fransa	65-86	» »
İng.	59,3	» »
Japonya	47,5	» »
Türkiye	63-80	» »

Henüz 15 yaşındaydı

AYAĞINI MAKİNAYA KAPTIRAN İŞÇİ ÇOCUK ÖLDÜ...

bir çıraklık yasası henüz çıkmadığından sosyal hiç bir güvencesi olmayan bu çocuklar son derece kötü koşullar altında, yasa dışı günde 10-12 saat çalışmakta ve karşılığında ellerine çok az ücret verilmektedir. Atölyelerde çocuk sağlığını koruyucu hiçbir tedbir yoktur.

Bu gördüğümüz kadın ve çocuk emeğinin iki kat sömürüsü, özel mülkiyete dayanan, sömürünün var olduğu bütün kapitalist ülkelerde böyledir. Faşist tırmanışın hızlandığı günümüzde ise, kadınlara ücret alanında uygulanan bu ayırım daha da artıyor ve parababaları erkek emeğini kadın emeğiyle daha sık tehdit eder hale geliyor. İşte bu yüzden kadın işçilerin ve emekçilerin eşit işe eşit ücret savaşımı tüm çalışanların ekonomik ve demokratik mücadelelerinin bir parçasıdır.

Gençlik ve Spor Bayramı'nda Gençlerimiz

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı bu yıl da kutlandı. Gençlerimiz ve spor bir kez daha anıldı. Her 19 Mayıs'daki gibi birçok vaadler edildi. Ama hep sözde kalır bunlar.

«— Gençler, Cumhuriyetin korunması, yaşatılması ve yüceltilmesi, sizlere emanet edilmiştir» denir,

Oysa doğru düşünen, ilerici, yurtsever gençlerimiz okullara sokulmak istenmez. Düşüncelerinden dolayı hapis yatar çoğu. Gençlerimizin büyük bir kısmı, gençliklerini yaşamadan kocayıverirler yaşamın zor şartlarında. Tarlalarda, fabrikalarda, atelyelerde

«— Okumada fırsat eşitliği» denir,

Dar gelirli memur, işçi ve köylü çocuklarının çoğu okuyamaz. Okuyabileni, ailesinin ekmeğinden bölünen küçük bir parçayla, yokluk içinde okur. Kimi de yarım bırakır okulunu. Kredi alabilenlerin parası bütün masraflarını hiç bir zaman karşılamaz.

3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanun'nda: Her yurttaşın sporla ilgilenmesi sağlanacak, işçi sayısı 500'den fazla olan işyerlerinde, işveren tarafından spor tesisleri kurulacak diye yazar. Oysa parababalarına göre spor, atyarışlarıdır, futboldur, yani kâr getiren bir sanayi gibidir.

Bunun yanında çocuklarımız temiz hava alamazlar, rahatça koşup oynayamazlar. Çoğumuzun yakınında çocuk parkı yoktur. Bu yüzden hemen hergün bir çocuk ölür caddede, bilyeli arabasıyla kayarken veya topunun peşinden koşarken.

Spor yapabilecek enerjiyi bulabilmek bir yana, gençlerimiz besinsizlikten sık sık hastalanır. Oysa, sosyalist ülkelerdeki yaşıtları her tür bakım-beslenme-sağlık-eğitim olanaklarına kavuşmuşlardır. Ve işyerlerimizdeki spor tesislerinin yerinde yeller eser veya bizlerin dışındaki bir takım kimseler bizim adımıza spor yapar, profesyonelleşir!

Yılda bir kez alanlarda göstermelik spor yapmak yerine bu sorunlarımızın üstesinden gelinmelidir. Seçme gençlerle yapılan seçme spor çocuklarımıza bırakılmalıdır. Bizler bunları istiyoruz.

19 Mayıs'ı kutlarken,

Gençlerimizle gerçekten ilgilenilmesini, yeterli beslenip, spor da yapabilmeleri için onlara ekonomik olanaklar sağlanmasını istiyoruz.

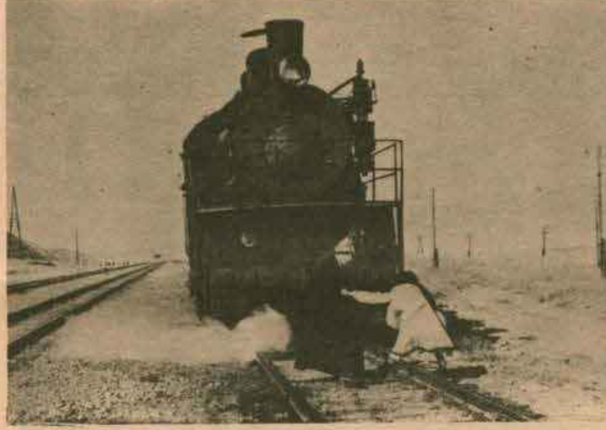
Her mahalleye bir çocuk parkı, her il'e yeterli spor tesisi istiyoruz.

Profesyonel sporun parababalarına kâr kaynağı olmaktan çıkarılmasını istiyoruz. 19 Mayıslar ancak bunlar yapıldığında gerçek amacına ulaşır.

KİTAPLIĞIMIZDAN

İlk Öğretmen Duyuşen

Bu yazımızda size, Sovyet yazarı Cengiz Aytmatov'un «İlk Öğretmen» adlı bir uzun hikâyesini tanıtmak istiyoruz. Bu hikâye, Sovyetler Birliğinde siyasi devrim sonrasında, sosyalizm kuruculuğu dönemindeki sancı ve sıkıntıları anlatır. Kadınlara her alanda eşitlik tanındığı halde, kapitalist toplum kalıntıları —özellikle insanların şartlanmışlığı alanında— hâlâ sürmektedir. Kadının alınır - satılır mal olması; okuma-yazma ve yüksek öğrenimin kadınlar için gereksiz sayılması gibi düşünceler hemen devrimle birlikte insanların kafalarından silinivermemiştir. Bu iş için yine mücadele vermek gerekmektedir. İnsanları tek tek inandırmak, ikna etmek, eğitmek yıllarca sürecek büyük çabalar istemektedir. Yılmadan usanmadan bu yolda çalışanları ve bu uzun mücadeleyi Aytmatov tüm romanlarında ustalıkla işlemiştir.

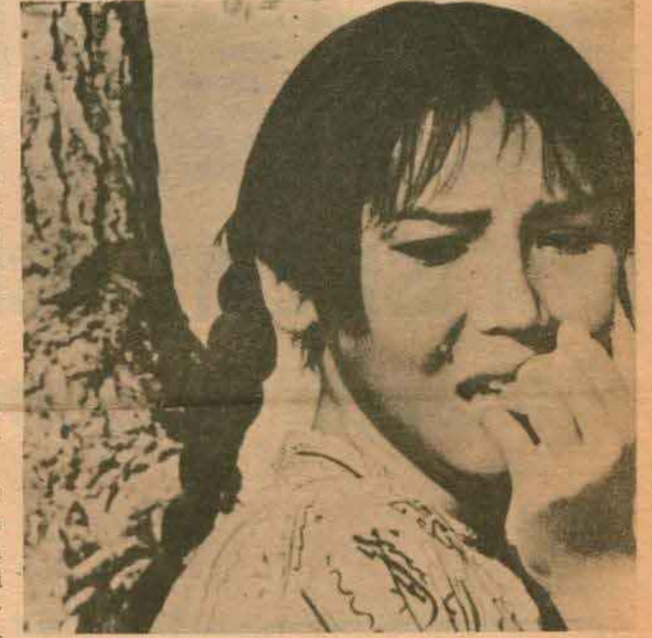
Aytmatov'un bu uzun hikâyesi, Duyuşen adlı bir ilkokul öğretmeninin, bilgisizlik ve dar görüşlerle savaşımını dile getirmektedir.

Moskova üniversitesinde öğretim üyesi olan bayan Altınay, daha çocuk yaşta ayrılmış olduğu köyüne, yeni yapılmış olan ilkokulun açılışına çağrılır. Altınay köye gelir. Köylülerden gördüğü bunca ilgiye rağmen törenden sonra köyden ayrılmak ihtiyacını duyar. Moskova'ya dönüşünü köye birlikte gittiği arkadaşına mektupla açıklaması şöyledir:

Köyde, şölen odasının penceresinden kırlara bakar, çocukluğunda dikilmiş olan kavakları seyreder... Duyuşen öğretmenle birlikte dikmişlerdir onları. Duyuşen'in nerelerde olduğunu düşünürken adını duyar onun. Şimdilerde postada mektup taşıyıcısı olarak çalışmaktadır Duyuşen. Şölen sırasında gelmiş, mektupları dağıtmış, içeri girmeden çekip gitmiştir. Hayatını kurtaran, kendisinin profesör olmasına yol açan bu yurtsever adamı görmeyişi üzmüştür Altınay'ı. Bütün çocukluk, yoksulluk günleri gözünün önünden geçer. Düşünür çocukluk günlerini:

«Altınay öksüz bir kızdır. Teyzesinin yanında bir sığıntı gibi kalmaktadır. Okuma çağına geldiği halde —köyünde okul olmadığı, olsa bile kızları üretim aracı sayan ve okumalarına izin vermiyen bir çevrede bulunduğu için— okuma, yazma olanağı bulamamıştır. Günün birinde askerliğini yeni bitirmiş ve orada okuma, yazma öğrenmiş Duyuşen adlı bir delikanlı köye döner. Duyuşen, asker ocağında, devrimin ilk dönemlerdeki coşkusu içinde eğitilmiş, kız, erkek ayırımı gözetilmeden herkesin okuyup aydınlanmasını yürekten istiyen ve bu yolda çalışmayı kafasına koymuş bir yurtseverdir. Bu amacını gerçekleştirmek için; çırpınan kız çocuklarından başka, kimseden yardım görmez. Duyuşen ev ev dolaşıp öğrenci toplar. Altınay'ın teyzesi, onu okula göndermek istemez. Çünkü okumak kızlara hiçbir yarar sağlamaz ona göre... Kızların işi, evde, tarlada, ahırda iş görmektir. Ne var ki Altınay tutucu geleneklere ve teyzesine rağmen okula giderek okuma yazma öğrenir.

Duyuşen, çocuklara okuma, yazma öğretmenin yanısıra davranış ve tutumuyla, dilinin döndüğünce, insanca yaşamanın kadın, erkek ayırımı olmaksızın herkesin bir arada, yanyana, eşit haklarla toplum hizmetinde çalışmasının erdemini de aşılar. Kadın erkek ayırımı gözetmeyen devrime rağmen, Altınay teyzesi tarafından okuldan alınır, evli bir adama ikinci karı olarak verilir. Çünkü kadınlar hâlâ köy geleneklerine göre ikinci sınıf insan sayılmaktadır. Altınay bu duruma içten

içe başkaldırmakta, ama hiçbir şey yapamamaktadır. Bir ara kaçmayı düşünür, beceremez. Duyuşen ise, bu üstün yetenekli öğrencisini kurtarmanın yollarını aramaktadır. Sonunda, birgün birkaç askerle birlikte, kapıya dayanır ve Altınay'ı zorla alıp, yüksek öğretim görmesi amacıyla Moskova'ya yollar.» Altınay üniversiteyi başarı ile bitirir ve profesör olur.

Görüyorsunuz, Cengiz Aytmatov bu eserinde, Sovyetler Birliğinde devrim sonrası aydınlığa kavuşma yolundaki bir toplumun yaşanmış hikâyesini dile getirmektedir. Yıkılan gerici düzenin olumsuz, tutucu yönlerinin sosyalist düzende sürdürülemeyeceğini, Altınay'ın bütün güçlüklere karşın elde ettiği başarıda görüyoruz. Bu eserin asıl önemi de: bir köy kızının devrimden sonra okuma, aydınlanma ortamı bulunca yeteneklerini geliştirip tıpkı erkekler gibi toplumda etkin bir kişiliğe ulaşabileceğini usta bir anlatımla bizlere vermesindedir.

Bu eseri, okurlarımızın seveceklerine inanıyoruz.

GECEKONDUDA YAŞAYANLAR SOSYAL-KONUT İSTİYOR

Bir yandan yıkılan diğer yandan yeni yeni yapılan gecekondular sürekli bir huzursuzluk kaynağı olmaktadır. Her gün gecekondusunun başına yıkılacağı korkusu ile yaşayan yoksul vatandaşlarımız son günlerde yine tapu verileceği yolundaki haberlerle umutlandılar. Ama aynı günlerde İstanbul'un Tozkoparan ve Yenikapı semtlerinde gecekondular yine yıkıldı ve 200 den fazla yurttaş çoluk çocuğu ile sokakta kaldı. Böylece bu son gecekondu affı da bir aldatmaca olmaktan öteye gidemedi.

Gecekonduların tümü yaşamak için elverişli olmayan yerlerdir. Çoğunun suyu, elektriği yolu, kanalizasyon teşkilatı yoktur. Onun için de salgın hastalıklar sürekli burada yaşayanları tehdit etmektedir. Fakat bütün bu kötü şartlara rağmen, yaygın sosyal konut olanağı sağlanmadığı için gecekondular emekçilerimize bir sığınak olmaktadır.

Bugün Türkiye'de hızlı bir kentleşme söz konusudur. Köyünde yaşamak için gerekli imkanları bulamayan (iş, toprak vs.) emekçiler şehre göç etmektedirler. Diğer yandan nüfus da hızla artmaktadır.

Toplumdaki sınıf farklılıkları bir yandan lüks apartmanları diğer yandan da gecekonduları ortaya çıkarmaktadır. Gecekondu bu sınıfsal ayrılığın insan yaşamına yansımasından başka birşey değildir.

Gecekondu sorununu çözmek için şimdiye kadar izlenen politikalar sorunun temeline inmeyen yüzeysel ve çıkarcı politikalardır.

İnsanca yaşamak için, insanca konutlarda barınma emekçilerimizin haklı isteğidir.

ŞUBE KONGRELERİ

Derneğimiz şube kongreleri geçtiğimiz Mayıs ayı içinde başladı. Bu sayımızda İstanbul şubelerimiz Yönetim Kurulu üyeliklerine seçilen arkadaşlarımızın isimlerini veriyoruz. Kendilerine çalışmalarında başarılar dileriz.

İstanbul Fatih Şubesi Yönetim Kurulu :
Bilge Gömüç, Neşe Sökücü, Nimet Alkan, Hüsniye Karasoy, Nursen Cinel.

Istanbul Şişli Şubesi Yönetim Kurulu :
Cevriye Elbir, Hamiyet Akkaya, Saadet Arıkan, Samiye Demirkaya, Mahmure Acar, Dilek Demirkol, Emel Kegal.

İstanbul Kartal Şubesi Yönetim Kurulu :
Azize Sezer, Elif Karadeniz, Havva Yılmaz, Miyase Uysal, Yaşanur Uyanık, Kıymet Çetinkaya, Nurten Eğitimci.

Faşizmin Zulmü Kadın Erkek Ayırmıyor

Çağımız 20. yüzyıl, insanlık bir yandan yapma uydular yapıyor, bir yanda ise insanlığın bir kesimi hala ortaçağ işkencelerine taş çıkartan barbarlıklarla utanç dolu, insan haklarını ayaklar altına alan uygulamalara sahne oluyor.

Çağımızda bu tür insan onurunu ayaklar altına alan işkenceler sürüyor.

Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu Cenevre'de toplanan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na verdiği raporda, dünya kamuoyunu ve tüm insanları Şili'den başlayıp Porto Riko'ya kadar uzanan baskı ve terör zincirini kırmaya çağırıyor.

Bugün başta Güney Amerika ülkeleri olmak üzere: ŞİLİ, ARJANTİN, BREZİLYA, HAİTİ, ENDONEZYA, NİKARAGUA, PARAGUAY, URUGUAY ve Porto Riko'da genç, yaşlı, kadın, erkek ve çocuk demeden zindanlar yurtsever, ilerici, demokrat güçlerle dolduruluyor. Kadınlar çocuklarını hapishanelerde doğuruyor, 8-9 yaşlarında çocuklar işkence görüyor. Hergün bu ülkelerde yüzlerce insan mesleği dili, dini, ırkı ne olursa olsun kayıp listesine ekleniyor. Dinadamı, avukat, mühendis, işçi-sendikacı, sanatçı, yazar, ev kadını, köylüler faşistler ve Amerikan emperyalistleri tarafından insanlık dışı uygulamalara kurban oluyorlar. Brezilya'da ömür boyu hapse mahkûm edilmiş, onbeş yıl aralıksız hapislerde çürütülenler var. Arjantin'de hemen her gün işkence görmüş cesetler bulunuyor. Şili'de bir zaman nehirler ceset taşıdı. Faşizan baskıların gün geçtikçe arttığı ülkemiz kadınları, insan hakları, adalet, özgürlük, barış ve ilerleme için mücadele eden bu halkları ve Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na verdiği raporu ve uyarıları içtenlikle destekler.

Geçen sayımızda şube adreslerimiz yazılırken Antakya şubesi Antalya olarak yazılmıştır. Düzeltir özür dileriz.

ANA-ÇOCUK VE KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE SOHBET

Saç Dökülmesi

Hemen hemen her insanın dertlerinden birisi de saç dökülmesidir. Kadın-erkek her insan sabahleyin saçını tararken birkaç tarak darbesinden sonra saçlarının tutam tutam döküldüğünü görür ve haklı olarakta son derece üzülür. Dökülmenin yanı sıra saçların yağlanması, kepeklenmesi ve kaşınması da ayrı bir şikayet konusudur.

Saç dökülmesinin çeşitli sebepleri vardır. Bunları kısaca sıralayalım :

1 — Erkeklerde görülen saç dökülmeleri 16 yaşına doğru başlar. Alnın iki tarafını ve başın tepe kısmını tutar. Bu tipte saç dökülmesine kaşıntı ile birlikte kepeklenme hali de iştirak eder. Fikri çalışma, yeterince uyuyamama ve ruhi sıkıntılar saç dökülmesinde etkilidir. Asıl neden hormonal ve irsidir.

2 — Kadınlarda saç dökülmesine erkeklerden daha az raslanır. Genellikle 20-40 yaşları arasında başlar ve çoğunlukla yağlanma ve kepeklenme de bu dökülmeyi arttırır. Bunların dışında aşağıda saydığımız haller de kadınlarda saç dökülmesinin başlıca nedenleridir.

— Şişmanlatıcı ilâçlar
— Gebeliği önleyici haplar
— Zayıflatıcı tedaviler
— Saçlarla aşırı derecede oynama (Kuaförlerin yaptığı bütün müdahaleler)

3 — Yüksek ateşle seyreden hastalıklardan sonra görülen saç dökülmeleri :

Bu tip saç dökülmelerine daha fazla çocuklarda raslanır. Grip, tifo, kızıl, kızamık gibi ateşli hastalıklar geçtikten ortalama iki ay sonra bütün saçlı deriyi tutan bir dökülme görülür ve adeta saçlar seyrekleşir.

4 — Pelad, ruhi sebeplerle olan özel bir saç dökülmesi şeklidir. Çocuklarda ve gençlerde daha fazla raslanır. Yuvarlak kepeksiz plaklarla başlar. Önceleri dökülen alanlar madeni para büyüklüğündedir fakat sonraları daha da genişler ve plakların sayısı artar. Bu saçsız alanlar birleşerek bütün saçı dökebilirler. Hatta bunlara ek olarak kaş, kirpik, sakal bile dökülebilir.

Pelad bütün okul çocuklarında sık görülmesi sebebiyle anneleri endişeye sevkeder. Doktora çoğunlukla «çocuğum saç kıran oldu» diye başvurulur. Aslında pelad saçkıran değildir. Bu hastalığın tedavisini de çoğunlukla doktora gitmeden aile kendisi yapmaya kalkar, sarımsak, sirke veya berberlerin hazırladığı bazı ilâçları sürerler. Bu şekilde yapılan tedaviler saç köklerini tahrip ettiğinden bazen kesin olarak saç çıkmamasına neden olur.

5 — Saç kıran ve kel : Bunlar saçın mantar hastalıklarıdır. Her iki hastalık da tedavi edilebilir. Saç kıranda saçlar tedaviden sonra tekrar çıkar, fakat kelde dökülen saçlar bir daha çıkmaz.

Tedavi : Yukarıda yazılanlardan anlaşılacağı gibi saç çok çeşitli nedenlerden dökülmektedir. O halde kesin sebep araştırılmadan hastanın kendi kendini tedaviye kalkması bazen düzeltilmesi imkansız sonuçlar verebilir. Reklamların etkisinde kalınarak gelişigüzel şampuan kullanmak da asla doğru değildir.

Dr. SALİH AKFIRAT
Deri ve Zührevi Hastalıkları Mütehassısı

İlerici Kadınlar Derneği adına sahibi : BERİA ONGER
Yazışleri Müdürü ZUHAL MERİÇ
YENİ OFSET BASIMEVİ
Yazışma adresi : Horhor Cad. Tayyareci Orhan Sk. No: 7/1 Aksaray-İstanbul
Fiyatı : 150 kuruş

5.6.1976